

शिव-आराधना

त्वमेव	माता	च	पिता	त्वमेव
त्वमेव	बन्धुश्च	सखा	त्वमेव ।	
त्वमेव	विद्या	द्रविणं	त्वमेव	
त्वमेव	सर्वं	मम	देवदेव ॥	

गीताप्रेस, गोरखपुर

निवेदन

शास्त्रोंमें सर्वत्र भूतभावन भगवान् शिवकी अनन्त महिमाका प्रतिपादन हुआ है। ऋग्वेदमें महादेव शिवको समस्त विद्याओंका स्वामी तथा प्राणिमात्रका नियन्ता कहा गया है—‘ईशानः सर्वविद्यानामीश्वरः सर्वभूतानाम्॥’ शिवपुराणमें भगवान् स्वयं कहते हैं—

अहं शिवः शिवश्चायं त्वं चापि शिव एव हि।

सर्वं शिवमयं ब्रह्मन् शिवात् परं न किञ्चन॥

‘हे ब्रह्मन्! मैं शिव हूँ, यह शिव है, तुम भी शिव ही हो, सब कुछ शिवमय है। शिवके अतिरिक्त और कुछ भी नहीं है।’

परम तत्त्वज्ञ पितामह भीष्मने स्पष्ट शब्दोंमें कहा है—‘साक्षात् विष्णुके

अवतार श्रीकृष्णके अतिरिक्त मनुष्यमें सामर्थ्य नहीं कि वह भगवान् सदाशिवकी महिमाका वर्णन कर सके।’

शास्त्रोंमें भगवान् शिवके सभी गुणोंकी अभिव्यक्ति भले ही असम्भव है, परंतु महर्षियों एवं भक्तोंने उनके गुणों एवं महिमाका यथासम्भव बड़ा सुन्दर गान किया है जो पुरुषार्थ चतुष्टयकी सिद्धिमें परम सहायक है। इसके गानसे हम सहज ही भगवान् सदाशिवकी प्रीतिका भाजन बन सकते हैं।

गीताप्रेसद्वारा ऐसी अनेकानेक स्तुतियोंका सानुवाद वृहद् संग्रह ‘शिवस्तोत्र-रत्नाकर’ प्रकाशित हो चुका है। शिवभक्तोंके विशेष आग्रहपर शिव स्तुतियोंका यह सुविधाजनक लघु संग्रह प्रकाशित किया जा रहा है। आशा है, पाठक इससे लाभान्वित होंगे।

—राधेश्याम खेमका

विषय-सूची

विषय

पृष्ठ-संख्या

१. शिवप्रातःस्मरणस्तोत्रम्	[संकलित].....	७
२. द्वादशज्योतिर्लिङ्गस्मरणम्	[श्रीशिवमहापुराणात्]	९
३. द्वादशज्योतिर्लिङ्गस्तोत्रम्	[श्रीमच्छङ्कराचार्यस्य]	१०
४. शिवपञ्चाक्षरस्तोत्रम्	[श्रीमच्छङ्कराचार्यस्य]	१३
५. विश्वनाथाष्टकम्	[श्रीमहर्षिव्यासप्रणीतम्]	१५
६. रुद्राष्टकम्	[श्रीतुलसीदासविरचितम्]	२०
७. लिङ्गाष्टकम्	[संकलित]	२२
८. शिवमानस-पूजा	[श्रीमच्छङ्कराचार्यस्य]	२४
९. वेदसारशिवस्तवः	[श्रीमच्छङ्कराचार्यस्य]	२७
१०. शिवताण्डवस्तोत्रम्	[श्रीरावणविरचितम्]	३३
११. शिवमहिम्नःस्तोत्रम्	[श्रीपुष्पदन्तविरचितम्]	४१

विषय

पृष्ठ-संख्या

१२. शिव-अष्टोत्तरशतनामस्तोत्रम् [शाक्तप्रमोदात्]	५७
१३. शिव-अष्टोत्तरशतनामावलि:	६२

चालीसा, आरती एवं भजन

१४. शिवचालीसा—१ (अज अनादि अविगत अलख	[पद-रत्नाकर]	६८
१५. शिवाष्टक (आदि अनादि अनंत अखंड	[पद-रत्नाकर]	७५
१६. शिवचालीसा—२ (जै गणेश गिरिजासुवन	[श्रीअयोध्यादास]	७९
१७. शिवस्तुति (श्रीगिरिजापति बन्दिकर	[श्रीअयोध्यादास]	८५
१८. शिव-वन्दना (हे दीनबन्धु दयाल शंकर	[श्रीदेवीसहाय]	९०
१९. शिव-भजन (शंकर तेरी जटा में	[श्रीब्रह्मानंद]	९१
२०. शिव-आरती—१ (जय गङ्गाधर जय हर	[संकलित]	९२
२१. शिव-आरती—२ (जय शिव ओंकारा	[संकलित]	९५

॥ ॐ नमः शिवाय ॥

शिव-आराधना

शिवप्रातःस्मरणस्तोत्रम्

प्रातः स्मरामि भवभीतिहरं सुरेशं
गङ्गाधरं वृषभवाहनमम्बिकेशम् ।
खट्वाङ्गशूलवरदाभयहस्तमीशं
संसाररोगहरमौषधमद्वितीयम् ॥
प्रातर्नमामि गिरिशं गिरिजार्धदेहं
सर्गस्थितिप्रलयकारणमादिदेवम् ।

विश्वेश्वरं

विजितविश्वमनोऽभिरामं
संसाररोगहरमौषधमद्वितीयम्

॥

प्रातर्भजामि

शिवमेकमनन्तमाद्यं
वेदान्तवेद्यमनघं पुरुषं

महान्तम् ।

नामादिभेदरहितं

षडभावशून्यं
संसाररोगहरमौषधमद्वितीयम्

॥

प्रातः समुत्थाय शिवं विचिन्त्य श्लोकत्रयं येऽनुदिनं पठन्ति ।
ते दुःखजातं बहुजन्मसंचितं हित्वा पदं यान्ति तदेव शम्भोः ॥

द्वादशज्योतिर्लिङ्गस्मरणम्

सौराष्ट्रे	सोमनाथं	च	श्रीशैले	मल्लिकार्जुनम् ।
उज्जयिन्यां			महाकालमोङ्गारममलेश्वरम् ॥ १ ॥	
परल्यां	वैद्यनाथं	च	डाकिन्यां	भीमशङ्करम् ।
सेतुबन्धे	तु	रामेशं	नागेशं	दारुकावने ॥ २ ॥
वाराणस्यां	तु	विश्वेशं	त्र्यम्बकं	गौतमीतटे ।
हिमालये	तु	केदारं	घुश्मेशं	च शिवालये ॥ ३ ॥
एतानि	ज्योतिर्लिङ्गानि	सायं	प्रातः	पठेन्नरः ।
सप्तजन्मकृतं	पापं	स्मरणेन		विनश्यति ॥ ४ ॥

॥ इति द्वादशज्योतिर्लिङ्गस्मरणं सम्पूर्णम् ॥

द्वादशज्योतिर्लिङ्गस्तोत्रम्

सौराष्ट्रदेशे विशदेऽतिरम्ये ज्योतिर्मयं चन्द्रकलावतंसम् ।
 भक्तिप्रदानाय कृपावतीर्णं तं सोमनाथं शरणं प्रपद्ये ॥ १ ॥
 श्रीशैलशृङ्गे विबुधातिसङ्गे तुलाद्रितुङ्गेऽपि मुदा वसन्तम् ।
 तमर्जुनं मल्लिकपूर्वमेकं नमामि संसारसमुद्रसेतुम् ॥ २ ॥
 अवन्तिकायां विहितावतारं मुक्तिप्रदानाय च सज्जनानाम् ।
 अकालमृत्योः परिरक्षणार्थं वन्दे महाकालमहासुरेशम् ॥ ३ ॥
 कावेरिकानर्मदयोः पवित्रे समागमे सज्जनतारणाय ।
 सदैव मान्धातृपुरे वसन्तमोङ्कारमीशं शिवमेकमीडे ॥ ४ ॥

पूर्वोत्तरे प्रज्वलिकानिधाने सदा वसन्तं गिरिजासमेतम् ।
 सुरासुराराधितपादपद्मं श्रीवैद्यनाथं तमहं नमामि ॥ ५ ॥
 याम्ये सदङ्गे नगरेऽतिरम्ये विभूषिताङ्गं विविधैश्च भोगैः ।
 सद्भक्तिमुक्तिप्रदमीशमेकं श्रीनागनाथं शरणं प्रपद्ये ॥ ६ ॥
 महाद्रिपाश्वर्णे च तटे रमन्तं सम्पूज्यमानं सततं मुनीन्द्रैः ।
 सुरासुरैर्यक्षमहोरगाद्यैः केदारमीशं शिवमेकमीडे ॥ ७ ॥
 सह्याद्रिशीर्षे विमले वसन्तं गोदावरीतीरपवित्रदेशे ।
 यद्दर्शनात्पातकमाशु नाशं प्रयाति तं त्र्यम्बकमीशमीडे ॥ ८ ॥
 सुताम्रपर्णीजलराशियोगे निबध्य सेतुं विशिखैरसंख्यैः ।
 श्रीरामचन्द्रेण समर्पितं तं रामेश्वराख्यं नियतं नमामि ॥ ९ ॥

यं डाकिनीशाकिनिकासमाजे निषेव्यमाणं पिशिताशनैश्च ।
 सदैव भीमादिपदप्रसिद्धं तं शङ्करं भक्तहितं नमामि ॥ १० ॥
 सानन्दमानन्दवने वसन्तमानन्दकन्दं हतपापवृन्दम् ।
 वाराणसीनाथमनाथनाथं श्रीविश्वनाथं शरणं प्रपद्ये ॥ ११ ॥
 इलापुरे रम्यविशालकेऽस्मिन् समुल्लसन्तं च जगद्वरेण्यम् ।
 वन्दे महोदारतरस्वभावं घृष्णेश्वराख्यं शरणं प्रपद्ये ॥ १२ ॥
 ज्योतिर्मयद्वादशलिङ्गकानां शिवात्मनां प्रोक्तमिदं क्रमेण ।
 स्तोत्रं पठित्वा मनुजोऽतिभक्त्या फलं तदालोक्य निजं भजेच्च ॥ १३ ॥

॥ इति श्रीद्वादशज्योतिर्लिङ्गस्तोत्रं सम्पूर्णम् ॥

शिवपञ्चाक्षरस्तोत्रम्

नागेन्द्रहाराय त्रिलोचनाय भस्माङ्गरागाय महेश्वराय ।

नित्याय शुद्धाय दिगम्बराय तस्मै 'न' काराय नमः शिवाय ॥ १ ॥

मन्दाकिनीसलिलचन्दनचर्चिताय नन्दीश्वरप्रमथनाथमहेश्वराय ।

मन्दारपुष्पबहुपुष्पसुपूजिताय तस्मै 'म' काराय नमः शिवाय ॥ २ ॥

शिवाय गौरीवदनाब्जवृन्दसूर्याय दक्षाध्वरनाशकाय ।

श्रीनीलकण्ठाय वृषध्वजाय तस्मै 'शि' काराय नमः शिवाय ॥ ३ ॥

वसिष्ठकुम्भोद्भवगौतमार्यमुनीन्द्रदेवार्चितशेखराय ।

चन्द्रार्कवैश्वानरलोचनाय तस्मै 'व' काराय नमः शिवाय ॥ ४ ॥

यक्षस्वरूपाय जटाधराय पिनाकहस्ताय सनातनाय ।

दिव्याय देवाय दिगम्बराय तस्मै 'य' काराय नमः शिवाय ॥ ५ ॥

पञ्चाक्षरमिदं पुण्यं यः पठेच्छिवसन्निधौ ।

शिवलोकमवाप्नोति शिवेन सह मोदते ॥ ६ ॥

॥ इति श्रीमच्छङ्कराचार्यविरचितं शिवपञ्चाक्षरस्तोत्रं सम्पूर्णम् ॥

विश्वनाथाष्टकम्

गङ्गातरङ्गरमणीयजटाकलापं

गौरीनिरन्तरविभूषितवामभागम् ।

नारायणप्रियमनङ्गमदापहारं

वाराणसीपुरपतिं

भज

विश्वनाथम् ॥ १ ॥

वाचामगोचरमनेकगुणस्वरूपं

वागीशविष्णुसुरसेवितपादपीठम् ।

वामेन

विग्रहवरेण

कलत्रवन्तं

वाराणसीपुरपतिं

भज

विश्वनाथम् ॥ २ ॥

भूताधिपं

व्याघ्राजिनाम्बरधरं

भुजगभूषणभूषिताङ्गं

जटिलं

त्रिनेत्रम् ।

पाशाङ्कुशाभयवरप्रदशूलपाणिं

वाराणसीपुरपतिं

भज

विश्वनाथम् ॥ ३ ॥

शीतांशुशोभितकिरीटविराजमानं

भालेक्षणानलविशोषितपञ्चबाणम् ।

नागाधिपारचितभासुरकर्णपूरं

वाराणसीपुरपतिं

भज

विश्वनाथम् ॥ ४ ॥

पञ्चाननं

दुरितमत्तमतङ्गजानां

नागान्तकं

दनुजपुङ्गवपन्नगानाम् ।

दावानलं

मरणशोकजराटवीनां

वाराणसीपुरपतिं

भज

विश्वनाथम् ॥ ५ ॥

तेजोमयं

सगुणनिर्गुणमद्वितीय-

मानन्दकन्दमपराजितमप्रमेयम् ।

नागात्मकं

सकलनिष्कलमात्मरूपं

वाराणसीपुरपतिं

भज

विश्वनाथम् ॥ ६ ॥

रागादिदोषरहितं

वैराग्यशान्तिनिलयं

माधुर्यधैर्यसुभगं

वाराणसीपुरपतिं

भज

स्वजनानुरागं

गिरिजासहायम् ।

गरलाभिरामं

विश्वनाथम् ॥ ७ ॥

आशां

विहाय

परिहृत्य

परस्य

निन्दां

पापे

रतिं

च

सुनिवार्य

मनः

समाधौ ।

आदाय

हृत्कमलमध्यगतं

परेशं

वाराणसीपुरपतिं

भज

विश्वनाथम् ॥ ८ ॥

वाराणसीपुरपतेः   स्तवनं   शिवस्य
                         व्याख्यातमष्टकमिदं   पठते   मनुष्यः ।
विद्यां   श्रियं   विपुलसौख्यमनन्तकीर्तिं
                         सम्प्राप्य   देहविलये   लभते   च   मोक्षम् ॥ ९ ॥
विश्वनाथाष्टकमिदं   यः   पठेच्छिवसन्निधौ ।
शिवलोकमवाप्नोति   शिवेन   सह   मोदते ॥ १० ॥

॥ इति श्रीमहर्षिव्यासप्रणीतं श्रीविश्वनाथाष्टकं सम्पूर्णम् ॥

रुद्राष्टकम्

नमामीशमीशान निर्वाणरूपं । विभुं व्यापकं ब्रह्म वेदस्वरूपं ॥
 निजं निर्गुणं निर्विकल्पं निरीहं । चिदाकाशमाकाशवासं भजेऽहं ॥
 निराकारमोंकारमूलं तुरीयं । गिरा ग्यान गोतीतमीशं गिरीशं ॥
 करालं महाकाल कालं कृपालं । गुणागार संसारपारं नतोऽहं ॥
 तुषाराद्रि संकाश गौरं गभीरं । मनोभूत कोटि प्रभा श्रीशरीरं ॥
 स्फुरन्मौलि कल्लोलिनी चारु गंगा । लसद्भालबालेन्दु कंठे भुजंगा ॥
 चलत्कुण्डलं भ्रू सुनेत्रं विशालं । प्रसन्नाननं नीलकंठं दयालं ॥
 मृगाधीशचर्माम्बरं मुण्डमालं । प्रियं शंकरं सर्वनाथं भजामि ॥
 प्रचंडं प्रकृष्टं प्रगल्भं परेशं । अखंडं अजं भानुकोटिप्रकाशं ॥

त्रयः शूल निर्मूलनं शूलपाणिं । भजेऽहं भवानीपतिं भावगम्यं ॥
 कलातीत कल्याण कल्पान्तकारी । सदा सज्जनानन्ददाता पुरारी ॥
 चिदानन्द संदोह मोहापहारी । प्रसीद प्रसीद प्रभो मन्मथारी ॥
 न यावद् उमानाथ पादारविन्दं । भजंतीह लोके परे वा नराणां ॥
 न तावत्सुखं शान्ति सन्तापनाशं । प्रसीद प्रभो सर्वभूताधिवासं ॥
 न जानामि योगं जपं नैव पूजां । नतोऽहं सदा सर्वदा शंभु तुभ्यं ॥
 जरा जन्म दुःखौघ तातप्यमानं । प्रभो पाहि आपन्नमामीश शंभो ॥
 रुद्राष्टकमिदं प्रोक्तं विप्रेण हरतोषये ।
 ये पठन्ति नरा भक्त्या तेषां शम्भुः प्रसीदति ॥

॥ इति श्रीतुलसीदासविरचितं रुद्राष्टकं सम्पूर्णम् ॥

लिङ्गाष्टकम्

ब्रह्ममुरारिसुरार्चितलिङ्गं	निर्मलभासितशोभितलिङ्गम् ।
जन्मजदुःखविनाशकलिङ्गं	तत्प्रणमामि सदाशिवलिङ्गम् ॥ १ ॥
देवमुनिप्रवरार्चितलिङ्गं	कामदहं करुणाकरलिङ्गम् ।
रावणदर्पविनाशनलिङ्गं	तत्प्रणमामि सदाशिवलिङ्गम् ॥ २ ॥
सर्वसुगन्धिसुलेपितलिङ्गं	बुद्धिविवर्धनकारणलिङ्गम् ।
सिद्धसुरासुरवन्दितलिङ्गं	तत्प्रणमामि सदाशिवलिङ्गम् ॥ ३ ॥
कनकमहामणिभूषितलिङ्गं	फणिपतिवेष्टितशोभितलिङ्गम् ।
दक्षसुयज्ञविनाशनलिङ्गं	तत्प्रणमामि सदाशिवलिङ्गम् ॥ ४ ॥

कुङ्कुमचन्दनलेपितलिङ्गं पङ्कजहारसुशोभितलिङ्गम् ।
 सञ्चितपापविनाशनलिङ्गं तत्प्रणमामि सदाशिवलिङ्गम् ॥ ५ ॥
 देवगणार्चितसेवितलिङ्गं भावैर्भक्तिभिरेव च लिङ्गम् ।
 दिनकरकोटिप्रभाकरलिङ्गं तत्प्रणमामि सदाशिवलिङ्गम् ॥ ६ ॥
 अष्टदलोपरि वेष्टितलिङ्गं सर्वसमुद्भवकारणलिङ्गम् ।
 अष्टदरिद्रविनाशितलिङ्गं तत्प्रणमामि सदाशिवलिङ्गम् ॥ ७ ॥
 सुरगुरुसुरवरपूजितलिङ्गं सुरवनपुष्पसदार्चितलिङ्गम् ।
 परात्परं परमात्मकलिङ्गं तत्प्रणमामि सदाशिवलिङ्गम् ॥ ८ ॥
 लिङ्गाष्टकमिदं पुण्यं यः पठेच्छिवसन्निधौ ।
 शिवलोकमवाप्नोति शिवेन सह मोदते ॥ ९ ॥

शिवमानस-पूजा

रत्नैः कल्पितमासनं हिमजलैः स्नानं च दिव्याम्बरं
 नानारत्नविभूषितं मृगमदामोदाङ्कितं चन्दनम् ।
 जातीचम्पकबिल्वपत्ररचितं पुष्पं च धूपं तथा
 दीपं देव दयानिधे पशुपते हृत्कल्पितं गृह्यताम् ॥ १ ॥
 सौवर्णे नवरत्नखण्डरचिते पात्रे घृतं पायसं
 भक्ष्यं पञ्चविधं पयोदधियुतं रम्भाफलं पानकम् ।
 शाकानामयुतं जलं रुचिकरं कर्पूरखण्डोज्ज्वलं
 ताम्बूलं मनसा मया विरचितं भक्त्या प्रभो स्वीकुरु ॥ २ ॥

छत्रं चामरयोर्युगं व्यजनकं चादर्शकं निर्मलं
 वीणाभेरिमृदङ्गकाहलकला गीतं च नृत्यं तथा ।
 साष्टाङ्गं प्रणतिः स्तुतिर्बहुविधा ह्येतत्समस्तं मया
 सङ्कल्पेन समर्पितं तव विभो पूजां गृहाण प्रभो ॥ ३ ॥
 आत्मा त्वं गिरिजा मतिः सहचराः प्राणाः शरीरं गृहं
 पूजा ते विषयोपभोगरचना निद्रा समाधिस्थितिः ।
 सञ्चारः पदयोः प्रदक्षिणविधिः स्तोत्राणि सर्वा गिरो
 यद्यत्कर्म करोमि तत्तदखिलं शम्भो तवाराधनम् ॥ ४ ॥

करचरणकृतं   वाक्कायजं   कर्मजं   वा
श्रवणनयनजं   वा   मानसं   वापराधम् ।
विहितमविहितं   वा   सर्वमेतत्क्षमस्व
जय   जय   करुणाब्धे   श्रीमहादेव   शम्भो ॥ ५ ॥

॥ इति श्रीमच्छङ्कराचार्यविरचिता शिवमानसपूजा समाप्ता ॥

वेदसारशिवस्तवः

पशूनां पतिं पापनाशं परेशं
गजेन्द्रस्य कृत्तिं वसानं वरेण्यम् ।
जटाजूटमध्ये स्फुरद्गाङ्गवारिं
महादेवमेकं स्मरामि स्मरारिम् ॥ १ ॥
महेशं सुरेशं सुरारार्तिनाशं
विभुं विश्वनाथं विभूत्यङ्गभूषम् ।
विरूपाक्षमिन्द्रर्कवह्नित्रिनेत्रं
सदानन्दमीडे प्रभुं पञ्चवक्त्रम् ॥ २ ॥

गिरीशं   गणेशं   गले   नीलवर्णं
 गवेन्द्राधिरूढं   गणातीतरूपम् ।
 भवं   भास्वरं   भस्मना   भूषिताङ्गं
 भवानीकलत्रं   भजे   पञ्चवक्त्रम् ॥ ३ ॥

शिवाकान्त   शम्भो   शशाङ्कार्धमौले
 महेशान   शूलिन्   जटाजूटधारिन् ।
 त्वमेको   जगद्व्यापको   विश्वरूप
 प्रसीद   प्रसीद   प्रभो   पूर्णरूप ॥ ४ ॥

परात्मानमेकं

जगद्धीजमाद्यं

निरीहं

निराकारमोङ्कारवेद्यम् ।

यतो जायते पाल्यते येन विश्वं

तमीशं भजे लीयते यत्र विश्वम् ॥ ५ ॥

न भूमिर्न चापो न वह्निर्न वायु-

र्न चाकाशमास्ते न तन्द्रा न निद्रा ।

न ग्रीष्मो न शीतो न देशो न वेषो

न यस्यास्ति मूर्तिस्त्रिमूर्तिं तमीडे ॥ ६ ॥

अजं	शाश्वतं	कारणं	कारणानां	
	शिवं	केवलं	भासकं	भासकानाम् ।
तुरीयं			तमःपारमाद्यन्तहीनं	
	प्रपद्ये	परं	पावनं	द्वैतहीनम् ॥ ७ ॥
नमस्ते	नमस्ते	विभो	विश्वमूर्ते	
	नमस्ते	नमस्ते	चिदानन्दमूर्ते ।	
नमस्ते	नमस्ते	तपोयोगगम्य		
	नमस्ते	नमस्ते	श्रुतिज्ञानगम्य ॥ ८ ॥	

प्रभो शूलपाणे विभो विश्वनाथ
महादेव शम्भो महेश त्रिनेत्र ।
शिवाकान्त शान्त स्मरारे पुरारे
त्वदन्यो वरेण्यो न मान्यो न गण्यः ॥ ९ ॥

शम्भो महेश करुणामय शूलपाणे
गौरीपते पशुपते पशुपाशनाशिन् ।
काशीपते करुणया जगदेतदेक-
स्त्वं हंसि पासि विदधासि महेश्वरोऽसि ॥ १० ॥

त्वत्तो जगद्भवति देव भव स्मरारे
त्वय्येव तिष्ठति जगन्मृड विश्वनाथ ।
त्वय्येव गच्छति लयं जगदेतदीश
लिङ्गात्मकं हर चराचरविश्वरूपिन् ॥ ११ ॥

॥ इति श्रीमच्छङ्कराचार्यकृतो वेदसारशिवस्तवः सम्पूर्णः ॥

शिवताण्डवस्तोत्रम्

जटाटवीगलज्जलप्रवाहपावितस्थले

गलेऽवलम्ब्य लम्बितां भुजङ्गतुङ्गमालिकाम् ।

डमडुमडुमडुमन्निनादवडुमर्वयं

चकार चण्डताण्डवं तनोतु नः शिवः शिवम् ॥ १ ॥

जटाकटाहसम्भ्रमभ्रमन्निलिम्पनिर्झरी-

विलोलवीचिवल्लरीविराजमानमूर्द्धनि ।

धगद्धगद्धगज्ज्वलल्ललाटपट्टपावके

किशोरचन्द्रशेखरे रतिः प्रतिक्षणं मम ॥ २ ॥

धराधरेन्द्रनन्दिनीविलासबन्धुबन्धुर-

स्फुरद्दिगन्तसन्ततिप्रमोदमानमानसे ।

कृपाकटाक्षधोरणीनिरुद्धदुर्धरापदि

क्वचिद्दिगम्बरे मनो विनोदमेतु वस्तुनि ॥ ३ ॥

जटाभुजङ्गपिङ्गलस्फुरत्फणामणिप्रभा-

कदम्बकुङ्कुमद्रवप्रलिप्तदिग्वधूमुखे ।

मदान्धसिन्धुरस्फुरत्त्वगुत्तरीयमेदुरे

मनो विनोदमद्भुतं बिभर्तु भूतभर्तरि ॥ ४ ॥

सहस्रलोचनप्रभृत्यशेषलेखशेखर-

प्रसूनधूलिधोरणीविधूसराङ्घ्रिपीठभूः ।

भुजङ्गराजमालया निबद्धजाटजूटकः

श्रियै चिराय जायतां चकोरबन्धुशेखरः ॥ ५ ॥

ललाटचत्वरज्वलद्धनञ्जयस्फुलिङ्गभा-

निपीतपञ्चसायकं नमन्निलिम्पनायकम् ।

सुधामयूखलेखया विराजमानशेखरं

महाकपालि सम्पदे शिरो जटालमस्तु नः ॥ ६ ॥

करालभालपट्टिकाधगद्धगद्धगज्ज्वल-

द्धनञ्जयाहुतीकृतप्रचण्डपञ्चसायके ।

धराधरेन्द्रनन्दिनीकुचाग्रचित्रपत्रक-

प्रकल्पनैकशिल्पिनि त्रिलोचने रतिर्मम ॥ ७ ॥

नवीनमेघमण्डलीनिरुद्धदुर्धरस्फुर-

त्कुहूनिशीथिनीतमःप्रबन्धबद्धकन्धरः ।

निलिम्पनिर्झरीधरस्तनोतु

कृत्तिसिन्धुरः

कलानिधानबन्धुरः

श्रियं

जगद्धुरन्धरः ॥ ८ ॥

प्रफुल्लनीलपङ्कजप्रपञ्चकालिमप्रभा-

वलम्बिकण्ठकन्दलीरुचिप्रबद्धकन्धरम् ।

स्मरच्छिदं पुरच्छिदं भवच्छिदं मखच्छिदं

गजच्छिदान्धकच्छिदं तमन्तकच्छिदं भजे ॥ ९ ॥

अखर्वसर्वमङ्गलाकलाकदम्बमञ्जरी-

रसप्रवाहमाधुरीविजृम्भणामधुव्रतम् ।

स्मरान्तकं पुरान्तकं भवान्तकं मखान्तकं

गजान्तकान्धकान्तकं तमन्तकान्तकं भजे ॥ १० ॥

जयत्वदभ्रविभ्रमभ्रमद्भुजङ्गमश्वस-

द्विनिर्गमत्क्रमस्फुरत्करालभालहव्यवाट् ।

धिमिद्धिमिद्धिमिद्ध्वनन्मृदङ्गतुङ्गमङ्गल-

ध्वनिक्रमप्रवर्तितप्रचण्डताण्डवः

शिवः ॥ ११ ॥

दृषद्विचित्रतल्पयोर्भुजङ्गमौक्तिकस्त्रजो-

र्गरिष्ठरत्नलोष्ठयोः सुहृद्विपक्षपक्षयोः ।

तृणारविन्दचक्षुषोः

प्रजामहीमहेन्द्रयोः

समप्रवृत्तिकः कदा सदाशिवं भजाम्यहम् ॥ १२ ॥

कदा निलिम्पनिर्झरीनिकुञ्जकोटरे वसन्
 विमुक्तदुर्मतिः सदा शिरःस्थमञ्जलिं वहन् ।
 विलोललोललोचनो ललामभाललग्नकः
 शिवेति मन्त्रमुच्चरन् कदा सुखी भवाम्यहम् ॥ १३ ॥
 इमं हि नित्यमेवमुक्तमुत्तमोत्तमं स्तवं
 पठन्स्मरन्ब्रुवन्नरो विशुद्धिमेति सन्ततम् ।
 हरे गुरौ सुभक्तिमाशु याति नान्यथा गतिं
 विमोहनं हि देहिनां सुशङ्करस्य चिन्तनम् ॥ १४ ॥

पूजावसानसमये

दशवक्त्रगीतं

यः शम्भुपूजनपरं पठति प्रदोषे ।

तस्य स्थिरां रथगजेन्द्रतुरङ्गयुक्तां

लक्ष्मीं सदैव सुमुखीं प्रददाति शम्भुः ॥ १५ ॥

॥ इति श्रीरावणकृतं शिवताण्डवस्तोत्रं सम्पूर्णम् ॥

शिवमहिम्नःस्तोत्रम्

पुष्पदन्त उवाच

महिम्नः पारं ते परमविदुषो यद्यसदृशी
 स्तुतिर्ब्रह्मादीनामपि तदवसन्नास्त्वयि गिरः ।
 अथावाच्यः सर्वः स्वमतिपरिणामावधि गूणन्
 ममाप्येष स्तोत्रे हर निरपवादः परिकरः ॥ १ ॥
 अतीतः पन्थानं तव च महिमा वाङ्मनसयो-
 रतद्व्यावृत्त्या यं चकितमभिधत्ते श्रुतिरपि ।
 स कस्य स्तोतव्यः कतिविधगुणः कस्य विषयः
 पदे त्वर्वाचीने पतति न मनः कस्य न वचः ॥ २ ॥

मधुस्फीता वाचः परमममृतं निर्मितवत-
 स्तव ब्रह्मन् किं वागपि सुरगुरोर्विस्मयपदम् ।
 मम त्वेतां वाणीं गुणकथनपुण्येन भवतः
 पुनामीत्यर्थेऽस्मिन् पुरमथन बुद्धिर्व्यवसिता ॥ ३ ॥
 तवैश्वर्यं यत्तज्जगदुदयरक्षाप्रलयकृत्
 त्रयीवस्तुव्यस्तं तिसृषु गुणभिन्नासु तनुषु ।
 अभव्यानामस्मिन् वरद रमणीयामरमणीं
 विहन्तुं व्याक्रोशीं विदधत इहैके जडधियः ॥ ४ ॥
 किमीहः किं कायः स खलु किमुपायस्त्रिभुवनं
 किमाधारो धाता सृजति किमुपादान इति च ।

अतर्क्यैश्वर्ये त्वय्यनवसरदुःस्थो हतधियः
 कुतर्कोऽयं कांश्चिन्मुखरयति मोहाय जगतः ॥ ५ ॥
 अजन्मानो लोकाः किमवयववन्तोऽपि जगता-
 मधिष्ठातारं किं भवविधिरनादृत्य भवति ।
 अनीशो वा कुर्याद् भुवनजनने कः परिकरो
 यतो मन्दास्त्वां प्रत्यमरवर संशेरत इमे ॥ ६ ॥
 त्रयी सांख्यं योगः पशुपतिमतं वैष्णवमिति
 प्रभिन्ने प्रस्थाने परमिदमदः पथ्यमिति च ।
 रुचीनां वैचित्र्यादृजुकुटिलनानापथजुषां
 नृणामेको गम्यस्त्वमसि पयसामर्णव इव ॥ ७ ॥

महोक्षः खट्वाङ्गं परशुरजिनं भस्म फणिनः
 कपालं चेतीयत्तव वरद तन्त्रोपकरणम् ।
 सुरास्तां तामृद्धिं दधति च भवद्भ्रूप्रणिहितां
 न हि स्वात्मारामं विषयमृगतृष्णा भ्रमयति ॥ ८ ॥
 ध्रुवं कश्चित् सर्वं सकलमपरस्त्वध्रुवमिदं
 परो ध्रौव्याध्रौव्ये जगति गदति व्यस्तविषये ।
 समस्तेऽप्येतस्मिन् पुरमथन तैर्विस्मित इव
 स्तुवज्जिह्वेमि त्वां न खलु ननु धृष्टा मुखरता ॥ ९ ॥
 तवैश्वर्यं यत्नाद् यदुपरि विरिञ्चो हरिरधः
 परिच्छेत्तुं यातावनलमनलस्कन्धवपुषः ।

ततो भक्तिश्रद्धाभरगुरुगृणद्भ्यां गिरिश यत्
 स्वयं तस्थे ताभ्यां तव किमनुवृत्तिर्न फलति ॥ १० ॥
 अयत्नादापाद्य त्रिभुवनमवैरव्यतिकरं
 दशास्यो यद् बाहूनभृत रणकण्डूपरवशान् ।
 शिरःपद्मश्रेणीरचितचरणाम्भोरुहबलेः
 स्थिरायास्त्वद्भक्तेस्त्रिपुरहर विस्फूर्जितमिदम् ॥ ११ ॥
 अमुष्य त्वत्सेवासमधिगतसारं भुजवनं
 बलात् कैलासेऽपि त्वदधिवसतौ विक्रमयतः ।
 अलभ्या पातालेऽप्यलसचलिताङ्गुष्ठशिरसि
 प्रतिष्ठा त्वय्यासीद् ध्रुवमुपचितो मुह्यति खलः ॥ १२ ॥

यदृद्धिं सुत्राम्णो वरद परमोच्चैरपि सती-
 मधश्चक्रे बाणः परिजनविधेयस्त्रिभुवनः ।
 न तच्चित्रं तस्मिन् वरिवसितरि त्वच्चरणयो-
 र्न कस्याप्युन्नत्यै भवति शिरसस्त्वय्यवनतिः ॥ १३ ॥
 अकाण्डब्रह्माण्डक्षयचकितदेवासुरकृपा-
 विधेयस्याऽसीद्यस्त्रिनयनविषं संहतवतः ।
 स कल्माषः कण्ठे तव न कुरुते न श्रियमहो
 विकारोऽपि श्लाघ्यो भुवनभयभङ्गव्यसनिनः ॥ १४ ॥
 असिद्धार्था नैव क्वचिदपि सदेवासुरनरे
 निवर्तन्ते नित्यं जगति जयिनो यस्य विशिखाः ।

स पश्यन्नीश त्वामितरसुरसाधारणमभूत्
 स्मरः स्मर्तव्यात्मा नहि वशिषु पथ्यः परिभवः ॥ १५ ॥
 मही पादाघाताद् व्रजति सहसा संशयपदं
 पदं विष्णोर्भ्राम्यद्भुजपरिघरुग्णग्रहगणम् ।
 मुहुर्द्यौर्दौःस्थ्यं यात्यनिभृतजटाताडिततटा
 जगद्रक्षायै त्वं नटसि ननु वामैव विभुता ॥ १६ ॥
 वियद्व्यापी तारागणगुणितफेनोद्गमरुचिः
 प्रवाहो वारां यः पृषतलघुदृष्टः शिरसि ते ।
 जगद् द्वीपाकारं जलधिवलयं तेन कृतमि-
 त्यनेनैवोन्नेयं धृतमहिम दिव्यं तव वपुः ॥ १७ ॥

रथः क्षोणी यन्ता शतधृतिरगेन्द्रो धनुरथो
 रथाङ्गे चन्द्रार्कौ रथचरणपाणिः शर इति ।
 दिधक्षोस्ते कोऽयं त्रिपुरतृणमाडम्बरविधि-
 विधेयैः क्रीडन्त्यो न खलु परतन्त्राः प्रभुधियः ॥ १८ ॥
 हरिस्ते साहस्रं कमलबलिमाधाय पदयो-
 र्यदेकोने तस्मिन् निजमुदहरन्नेत्रकमलम् ।
 गतो भक्त्युद्रेकः परिणतिमसौ चक्रवपुषा
 त्रयाणां रक्षायै त्रिपुरहर जागर्ति जगताम् ॥ १९ ॥
 क्रतौ सुप्ते जाग्रत्त्वमसि फलयोगे क्रतुमतां
 क्व कर्म प्रध्वस्तं फलति पुरुषाराधनमृते ।

अतस्त्वां सम्प्रेक्ष्य क्रतुषु फलदानप्रतिभुवं
 श्रुतौ श्रद्धां बद्ध्वा दृढपरिकरः कर्मसु जनः ॥ २० ॥
 क्रियादक्षो दक्षः क्रतुपतिरधीशस्तनुभृता-
 मृषीणामार्त्विज्यं शरणद सदस्याः सुरगणाः ।
 क्रतुभ्रेषस्त्वत्तः क्रतुफलविधानव्यसनिनो
 ध्रुवं कर्तुः श्रद्धाविधुरमभिचाराय हि मखाः ॥ २१ ॥
 प्रजानाथं नाथ प्रसभमभिकं स्वां दुहितरं
 गतं रोहिद्धूतां रिरमयिषुमृष्यस्य वपुषा ।
 धनुष्पाणेर्यातं दिवमपि सपत्राकृतममुं
 त्रसन्तं तेऽद्यापि त्यजति न मृगव्याधरभसः ॥ २२ ॥

स्वलावण्याशंसाधृतधनुषमह्नाय

तृणवत्

पुरः प्लुष्टं दृष्ट्वा पुरमथन पुष्पायुधमपि ।

यदि स्त्रैणं देवी यमनिरत देहार्धघटना-

दवैति त्वामद्धा बत वरद मुग्धा युवतयः ॥ २३ ॥

श्मशानेष्वक्रीडा स्मरहर पिशाचाः सहचरा-

श्चिताभस्मालेपः स्त्रगपि नृकरोटीपरिकरः ।

अमङ्गल्यं शीलं तव भवतु नामैवमखिलं

तथापि स्मर्तृणां वरद परमं मङ्गलमसि ॥ २४ ॥

मनः प्रत्यक्चित्ते सविधमवधायात्तमरुतः

प्रहृष्यद्रोमाणः प्रमदसलिलोत्सङ्गितदृशः ।

यदालोक्याह्लादं हृद इव निमज्यामृतमये
 दधत्यन्तस्तत्त्वं किमपि यमिनस्तत् किल भवान् ॥ २५ ॥
 त्वमर्कस्त्वं सोमस्त्वमसि पवनस्त्वं हुतवह-
 स्त्वमापस्त्वं व्योम त्वमु धरणिरात्मा त्वमिति च ।
 परिच्छन्नामेवं त्वयि परिणता बिभ्रतु गिरं
 न विद्वस्तत्तत्त्वं वयमिह तु यत्त्वं न भवसि ॥ २६ ॥
 त्रयीं तिस्रो वृत्तीस्त्रिभुवनमथो त्रीनपि सुरा-
 नकाराद्यैर्वर्णैस्त्रिभिरभिदधत् तीर्णविकृति ।
 तुरीयं ते धाम ध्वनिभिरवरुन्धानमणुभिः
 समस्तं व्यस्तं त्वां शरणद गृणात्योमिति पदम् ॥ २७ ॥

भवः शर्वो रुद्रः पशुपतिरथोग्रः सहमहां-
 स्तथा भीमेशानाविति यदभिधानाष्टकमिदम् ।
 अमुष्मिन् प्रत्येकं प्रविचरति देव श्रुतिरपि
 प्रियायास्मै धाम्ने प्रविहितनमस्योऽस्मि भवते ॥ २८ ॥
 नमो नेदिष्ठाय प्रियदव दविष्ठाय च नमो
 नमः क्षोदिष्ठाय स्मरहर महिष्ठाय च नमः ।
 नमो वर्षिष्ठाय त्रिनयन यविष्ठाय च नमो
 नमः सर्वस्मै ते तदिदमिति शर्वाय च नमः ॥ २९ ॥
 बहुलरजसे विश्वोत्पत्तौ भवाय नमो नमः
 प्रबलतमसे तत्संहारे हराय नमो नमः ।

जनसुखकृते सत्त्वोद्रिक्तौ मृडाय नमो नमः
 प्रमहसि पदे निस्त्रैगुण्ये शिवाय नमो नमः ॥ ३० ॥
 कृशपरिणति चेतः क्लेशवश्यं क्व चेदं
 क्व च तव गुणसीमोल्लङ्घिनी शश्वदृद्धिः ।
 इति चकितममन्दीकृत्य मां भक्तिराधाद्
 वरद चरणयोस्ते वाक्यपुष्पोपहारम् ॥ ३१ ॥
 असितगिरिसमं स्यात् कज्जलं सिन्धुपात्रे
 सुरतरुवरशाखा लेखनी पत्रमुर्वी ।
 लिखति यदि गृहीत्वा शारदा सर्वकालं
 तदपि तव गुणानामीश पारं न याति ॥ ३२ ॥

असुरसुरमुनीन्द्रैरर्चितस्येन्दुमौले-

ग्रंथितगुणमहिम्नो

सकलगुणवरिष्ठः

रुचिरमलघुवृत्तैः

अहरहरनवद्यं

धूर्जटेः

निर्गुणस्येश्वरस्य ।

पुष्पदन्ताभिधानो

स्तोत्रमेतच्चकार ॥ ३३ ॥

स्तोत्रमेतत्

पठति

परमभक्त्या

शुद्धचित्तः

पुमान् यः ।

स

भवति

शिवलोके

रुद्रतुल्यस्तथात्र

प्रचुरतरधनायुः

पुत्रवान्

कीर्तिमांश्च ॥ ३४ ॥

महेशान्नापरो

देवो

महिम्नो

नापरा

स्तुतिः ।

अघोरान्नापरो

मन्त्रो

नास्ति

तत्त्वं

गुरोः

परम् ॥ ३५ ॥

दीक्षा दानं तपस्तीर्थं ज्ञानं यागादिकाः क्रियाः ।
महिम्नः स्तवपाठस्य कलां नार्हन्ति षोडशीम् ॥ ३६ ॥
कुसुमदशननामा सर्वगन्धर्वराजः
शिशुशशिधरमौलेर्देवदेवस्य दासः ।
स खलु निजमहिम्नो भ्रष्ट एवास्य रोषात्
स्तवनमिदमकार्षीद् दिव्यदिव्यं महिम्नः ॥ ३७ ॥
सुरवरमुनिपूज्यं स्वर्गमोक्षैकहेतुं
पठति यदि मनुष्यः प्राञ्जलिर्नान्यचेताः ।
व्रजति शिवसमीपं किन्नरैः स्तूयमानः
स्तवनमिदममोघं पुष्पदन्तप्रणीतम् ॥ ३८ ॥

आसमाप्तमिदं   स्तोत्रं   पुण्यं   गन्धर्वभाषितम् ।
 अनौपम्यं   मनोहारि   शिवमीश्वरवर्णनम् ॥ ३९ ॥
 इत्येषा   वाङ्मयी   पूजा   श्रीमच्छङ्करपादयोः ।
 अर्पिता   तेन   देवेशः   प्रीयतां   मे   सदाशिवः ॥ ४० ॥
 तव   तत्त्वं   न   जानामि   कीदृशोऽसि   महेश्वर ।
 यादृशोऽसि   महादेव   तादृशाय   नमो   नमः ॥ ४१ ॥
 एककालं   द्विकालं   वा   त्रिकालं   यः   पठेन्नरः ।
 सर्वपापविनिर्मुक्तः   शिवलोके   महीयते ॥ ४२ ॥
 श्रीपुष्पदन्तमुखपङ्कजनिर्गतेन स्तोत्रेण किल्बिषहरेण हरप्रियेण ।
 कण्ठस्थितेन पठितेन समाहितेन सुप्रीणितो भवति भूतपतिर्महेशः ॥ ४३ ॥

॥ इति श्रीशिवमहिम्नःस्तोत्रं सम्पूर्णम् ॥

शिव-अष्टोत्तरशतनामस्तोत्रम्

ध्यान

ध्यायेन्नित्यं महेशं रजतगिरिनिभं चारुचन्द्रावतंसं
रत्नाकल्पोज्ज्वलाङ्गं परशुमृगवराभीतिहस्तं प्रसन्नम् ।
पद्मासीनं समन्तात् स्तुतममरगणैर्व्याघ्रकृत्तिं वसानं
विश्वाद्यं विश्वबीजं निखिलभयहरं पञ्चवक्त्रं त्रिनेत्रम् ॥

स्तोत्र

शिवो महेश्वरः शम्भुः पिनाकी शशिशेखरः ।
वामदेवो विरूपाक्षः कपर्दी नीललोहितः ॥ १ ॥

शङ्करः	शूलपाणिश्च	खट्वाङ्गी	विष्णुवल्लभः ।
शिपिविष्टोऽम्बिकानाथः		श्रीकण्ठो	भक्तवत्सलः ॥ २ ॥
भवः	शर्वस्त्रिलोकेशः	शितिकण्ठः	शिवाप्रियः ।
उग्रः	कपालिः	कामारिरन्धकासुरसूदनः	॥ ३ ॥
गङ्गाधरो	ललाटाक्षः	कालकालः	कृपानिधिः ।
भीमः	परशुहस्तश्च	मृगपाणिर्जटाधरः	॥ ४ ॥
कैलासवासी	कवची	कठोरस्त्रिपुरान्तकः ।	
वृषाङ्को	वृषभारूढो	भस्मोद्धूलितविग्रहः	॥ ५ ॥
सामप्रियः		स्वरमयस्त्रयीमूर्तिरनीश्वरः ।	
सर्वज्ञः	परमात्मा	च	सोमसूर्याग्निलोचनः ॥ ६ ॥

हविर्यज्ञमयः	सोमः	पञ्चवक्त्रः	सदाशिवः ।
विश्वेश्वरो	वीरभद्रो	गणनाथः	प्रजापतिः ॥ ७ ॥
हिरण्यरेता	दुर्धर्षो	गिरीशो	गिरिशोऽनघः ।
भुजङ्गभूषणो	भर्गो	गिरिधन्वा	गिरिप्रियः ॥ ८ ॥
कृत्तिवासाः	पुरारातिर्भगवान्		प्रमथाधिपः ।
मृत्युञ्जयः	सूक्ष्मतनुर्जगद्व्यापी		जगद्गुरुः ॥ ९ ॥
व्योमकेशो		महासेनजनकश्चारुविक्रमः ।	
रुद्रो	भूतपतिः	स्थाणुरहिर्बुध्न्यो	दिगम्बरः ॥ १० ॥

अष्टमूर्तिरनेकात्मा	सात्त्विकः	शुद्धविग्रहः ।
शाश्वतः	खण्डपरशुरजपाशविमोचकः ॥ ११ ॥	
मृडः पशुपतिर्देवो	महादेवोऽव्ययः	प्रभुः ।
पूषदन्तभिदव्यग्रो	दक्षाध्वरहरो	हरः ॥ १२ ॥
भगनेत्रभिदव्यक्तः	सहस्राक्षः	सहस्रपात् ।
अपवर्गप्रदोऽनन्तस्तारकः		परमेश्वरः ॥ १३ ॥
इमानि दिव्यनामानि	जप्यन्ते सर्वदा	मया ।
नामकल्पलतेयं	मे	सर्वाभीष्टप्रदायिनी ॥ १४ ॥

नामान्येतानि सुभगे शिवदानि न संशयः ।
 वेदसर्वस्वभूतानि नामान्येतानि वस्तुतः ॥ १५ ॥
 एतानि यानि नामानि तानि सर्वार्थदान्यतः ।
 जप्यन्ते सादरं नित्यं मया नियमपूर्वकम् ॥ १६ ॥
 वेदेषु शिवनामानि श्रेष्ठान्यघहराणि च ।
 सन्त्यनन्तानि सुभगे वेदेषु विविधेष्वपि ॥ १७ ॥
 तेभ्यो नामानि संगृह्य कुमाराय महेश्वरः ।
 अष्टोत्तरसहस्रं तु नाम्नामुपदिशत् पुरा ॥ १८ ॥

॥ इति शाक्तप्रमोदे श्रीशिवाष्टोत्तरशतनामस्तोत्रं सम्पूर्णम् ॥

शिव-अष्टोत्तरशतनामावलि:

१ ॐ शिवाय नमः ।

२ ॐ महेश्वराय नमः ।

३ ॐ शम्भवे नमः ।

४ ॐ पिनाकिने नमः ।

५ ॐ शशिशेखराय नमः ।

६ ॐ वामदेवाय नमः ।

७ ॐ विरूपाक्षाय नमः ।

८ ॐ कपर्दिने नमः ।

९ ॐ नीललोहिताय नमः ।

१० ॐ शङ्कराय नमः ।

११ ॐ शूलपाणिने नमः ।

१२ ॐ खट्वाङ्गिने नमः ।

१३ ॐ विष्णुवल्लभाय नमः ।

१४ ॐ शिपिविष्टाय नमः ।

१५ ॐ अम्बिकानाथाय नमः ।

१६ ॐ श्रीकण्ठाय नमः ।

१७ ॐ भक्तवत्सलाय नमः ।
१८ ॐ भवाय नमः ।
१९ ॐ शर्वाय नमः ।
२० ॐ त्रिलोकेशाय नमः ।
२१ ॐ शितिकण्ठाय नमः ।
२२ ॐ शिवाप्रियाय नमः ।
२३ ॐ उग्राय नमः ।
२४ ॐ कपालिने नमः ।
२५ ॐ कामारये नमः ।
२६ ॐ अन्धकासुरसूदनाय नमः ।

२७ ॐ गङ्गाधराय नमः ।
२८ ॐ ललाटाक्षाय नमः ।
२९ ॐ कालकालाय नमः ।
३० ॐ कृपानिधये नमः ।
३१ ॐ भीमाय नमः ।
३२ ॐ परशुहस्ताय नमः ।
३३ ॐ मृगपाणये नमः ।
३४ ॐ जटाधराय नमः ।
३५ ॐ कैलासवासिने नमः ।
३६ ॐ कवचिने नमः ।

३७ ॐ कठोराय नमः ।

३८ ॐ त्रिपुरान्तकाय नमः ।

३९ ॐ वृषाङ्गाय नमः ।

४० ॐ वृषभारूढाय नमः ।

४१ ॐ भस्मोद्भूलितविग्रहाय नमः ।

४२ ॐ सामप्रियाय नमः ।

४३ ॐ स्वरमयाय नमः ।

४४ ॐ त्रयीमूर्तये नमः ।

४५ ॐ अनीश्वराय नमः ।

४६ ॐ सर्वज्ञाय नमः ।

४७ ॐ परमात्मने नमः ।

४८ ॐ सोमलोचनाय नमः ।

४९ ॐ सूर्यलोचनाय नमः ।

५० ॐ अग्निलोचनाय नमः ।

५१ ॐ हविर्यज्ञमयाय नमः ।

५२ ॐ सोमाय नमः ।

५३ ॐ पञ्चवक्त्राय नमः ।

५४ ॐ सदाशिवाय नमः ।

५५ ॐ विश्वेश्वराय नमः ।

५६ ॐ वीरभद्राय नमः ।

५७ ॐ गणनाथाय नमः ।
५८ ॐ प्रजापतये नमः ।
५९ ॐ हिरण्यरेतसे नमः ।
६० ॐ दुर्धर्षाय नमः ।
६१ ॐ गिरीशाय नमः ।
६२ ॐ गिरिशाय नमः ।
६३ ॐ अनघाय नमः ।
६४ ॐ भुजङ्गभूषणाय नमः ।
६५ ॐ भर्गाय नमः ।
६६ ॐ गिरिधन्विने नमः ।

६७ ॐ गिरिप्रियाय नमः ।
६८ ॐ कृत्तिवाससे नमः ।
६९ ॐ पुरारातये नमः ।
७० ॐ भगवते नमः ।
७१ ॐ प्रमथाधिपाय नमः ।
७२ ॐ मृत्युञ्जयाय नमः ।
७३ ॐ सूक्ष्मतनवे नमः ।
७४ ॐ जगद्व्यापिने नमः ।
७५ ॐ जगद्गुरवे नमः ।
७६ ॐ व्योमकेशाय नमः ।

७७ ॐ महासेनजनकाय नमः ।

७८ ॐ चारुविक्रमाय नमः ।

७९ ॐ रुद्राय नमः ।

८० ॐ भूतपतये नमः ।

८१ ॐ स्थाणवे नमः ।

८२ ॐ अहिर्बुध्न्याय नमः ।

८३ ॐ दिगम्बराय नमः ।

८४ ॐ अष्टमूर्तये नमः ।

८५ ॐ अनेकात्मने नमः ।

८६ ॐ सात्त्विकाय नमः ।

८७ ॐ शुद्धविग्रहाय नमः ।

८८ ॐ शाश्वताय नमः ।

८९ ॐ खण्डपरशवे नमः ।

९० ॐ अजपाशविमोचकाय नमः ।

९१ ॐ मृडाय नमः ।

९२ ॐ पशुपतये नमः ।

९३ ॐ देवाय नमः ।

९४ ॐ महादेवाय नमः ।

९५ ॐ अव्ययाय नमः ।

९६ ॐ प्रभवे नमः ।

९७ ॐ पूषदन्तभिदे नमः ।

९८ ॐ अव्यग्राय नमः ।

९९ ॐ दक्षाध्वरहराय नमः ।

१०० ॐ हराय नमः ।

१०१ ॐ भगनेत्रभिदे नमः ।

१०२ ॐ अव्यक्ताय नमः ।

१०३ ॐ सहस्राक्षाय नमः ।

१०४ ॐ सहस्रपादे नमः ।

१०५ ॐ अपवर्गप्रदाय नमः ।

१०६ ॐ अनन्ताय नमः ।

१०७ ॐ तारकाय नमः ।

१०८ ॐ परमेश्वराय नमः ।

॥ इति शाक्तप्रमोदे श्रीशिवाष्टोत्तरशतनामावलि: सम्पूर्णा ॥

शिवचालीसा—१

दोहा

अज अनादि अविगत अलख, अकल अतुल अविकार ।
 बंदों शिव-पद-युग-कमल अमल अतीव उदार ॥ १ ॥

आर्तिहरण सुखकरण शुभ भक्ति-मुक्ति-दातार ।
 करौ अनुग्रह दीन लखि अपनो विरद विचार ॥ २ ॥

पर्यो पतित भवकूप महँ सहज नरक आगार ।
 सहज सुहृद पावन-पतित, सहजहि लेहु उबार ॥ ३ ॥

पलक-पलक आशा भर्यो, रह्यो सुबाट निहार ।
 ढरौ तुरंत स्वभाववश, नेक न करौ अबार ॥ ४ ॥

चौपाई

जय शिव शंकर औढरदानी । जय गिरितनया मातु भवानी ॥ १ ॥
 सर्वोत्तम योगी योगेश्वर । सर्वलोक-ईश्वर-परमेश्वर ॥ २ ॥
 सब उर प्रेरक सर्वनियन्ता । उपद्रष्टा भर्ता अनुमन्ता ॥ ३ ॥
 पराशक्ति-पति अखिल विश्वपति । परब्रह्म परधाम परमगति ॥ ४ ॥
 सर्वातीत अनन्य सर्वगत । निजस्वरूप महिमामें स्थितरत ॥ ५ ॥
 अंगभूति-भूषित श्मशानचर । भुजंगभूषण चन्द्रमुकुटधर ॥ ६ ॥
 वृषवाहन नंदीगणनायक । अखिल विश्वके भाग्यविधायक ॥ ७ ॥
 व्याघ्रचर्म परिधान मनोहर । रीछचर्म ओढ़े गिरिजावर ॥ ८ ॥

कर त्रिशूल डमरूवर राजत । अभय वरद मुद्रा शुभ साजत ॥ ९ ॥
 तनु कर्पूर-गौर उज्ज्वलतम । पिंगल जटाजूट सिर उत्तम ॥ १० ॥
 भाल त्रिपुण्ड्र मुण्डमालाधर । गल रुद्राक्ष-माल शोभाकर ॥ ११ ॥
 विधि-हरि-रुद्र त्रिविध वपुधारी । बने सृजन-पालन-लयकारी ॥ १२ ॥
 तुम हो नित्य दयाके सागर । आशुतोष आनन्द-उजागर ॥ १३ ॥
 अति दयालु भोले भण्डारी । अग-जग सबके मंगलकारी ॥ १४ ॥
 सती-पार्वतीके प्राणेश्वर । स्कन्द-गणेश-जनक शिव सुखकर ॥ १५ ॥
 हरि-हर एक रूप गुणशीला । करत स्वामि-सेवककी लीला ॥ १६ ॥

रहते दोउ पूजत पुजवावत । पूजा-पद्धति सबहि सिखावत ॥ १७ ॥
 मारुति बन हरि-सेवा कीन्ही । रामेश्वर बन सेवा लीन्ही ॥ १८ ॥
 जग-हित घोर हलाहल पीकर । बने सदाशिव नीलकंठ वर ॥ १९ ॥
 असुरासुर शुचि वरद शुभंकर । असुरनिहन्ता प्रभु प्रलयंकर ॥ २० ॥
 'नमः शिवाय' मन्त्र पंचाक्षर । जपत मिटत सब क्लेश भयंकर ॥ २१ ॥
 जो नर-नारि रटत शिव-शिव नित । तिनको शिव अति करत परमहित ॥ २२ ॥
 श्रीकृष्ण तप कीन्हों भारी । ह्वै प्रसन्न वर दियो पुरारी ॥ २३ ॥
 अर्जुन संग लड़े किरात बन । दियो पाशुपत-अस्त्र मुदित मन ॥ २४ ॥

भक्तनके सब कष्ट निवारे । दे निज भक्ति सबन्हि उद्धारे ॥ २५ ॥
 शंखचूड़ जालन्धर मारे । दैत्य असंख्य प्राण हर तारे ॥ २६ ॥
 अन्धकको गणपति पद दीन्हों । शुक्र शुक्रपथ बाहर कीन्हों ॥ २७ ॥
 तेहि सजीवनि विद्या दीन्हीं । बाणासुर गणपति-गति कीन्हीं ॥ २८ ॥
 अष्टमूर्ति पंचानन चिन्मय । द्वादश ज्योतिर्लिंग ज्योतिर्मय ॥ २९ ॥
 भुवन चतुर्दश व्यापक रूपा । अकथ अचिन्त्य असीम अनूपा ॥ ३० ॥
 काशी मरत जंतु अवलोकी । देत मुक्ति-पद करत अशोकी ॥ ३१ ॥
 भक्त भगीरथकी रुचि राखी । जटा बसी गंगा सुर साखी ॥ ३२ ॥

रुरु अगस्त्य उपमन्यू ज्ञानी । ऋषि दधीचि आदिक विज्ञानी ॥ ३३ ॥
 शिवरहस्य शिवज्ञान प्रचारक । शिवहिं परम प्रिय लोकोद्धारक ॥ ३४ ॥
 इनके शुभ सुमिरनतें शंकर । देत मुदित हैं अति दुर्लभ वर ॥ ३५ ॥
 अति उदार करुणावरुणालय । हरण दैन्य-दारिद्र्य-दुःख-भय ॥ ३६ ॥
 तुम्हरो भजन परम हितकारी । विप्र शूद्र सब ही अधिकारी ॥ ३७ ॥
 बालक वृद्ध नारि-नर ध्यावहिं । ते अलभ्य शिवपदको पावहिं ॥ ३८ ॥
 भेदशून्य तुम सबके स्वामी । सहज सुहृद सेवक अनुगामी ॥ ३९ ॥
 जो जन शरण तुम्हारी आवत । सकल दुरित तत्काल नशावत ॥ ४० ॥

दोहा

वहन करौ तुम शीलवश, निज जनकौ सब भार।
 गनौ न अघ, अघ-जाति कछु, सब विधि करौ सँभार ॥ १ ॥
 तुम्हरो शील स्वभाव लखि, जो न शरण तव होय।
 तेहि सम कुटिल कुबुद्धि जन, नहिं कुभाग्य जन कोय ॥ २ ॥
 दीन-हीन अति मलिन मति, मैं अघ-ओघ अपार।
 कृपा-अनल प्रगटौ तुरत, करौ पाप सब छार ॥ ३ ॥
 कृपा-सुधा बरसाय पुनि, शीतल करो पवित्र।
 राखौ पदकमलनि सदा, हे कुपात्रके मित्र! ॥ ४ ॥

शिवाष्टक

आदि अनादि अनंत अखंड अभेद अखेद सुबेद बतावैं ।
 अलख अगोचर रूप महेस कौ जोगि-जती-मुनि ध्यान न पावैं ॥
 आगम-निगम-पुरान सबै इतिहास सदा जिनके गुन गावैं ।
 बड़भागी नर-नारि सोई जो साम्ब-सदासिव कौं नित ध्यावैं ॥ १ ॥
 सृजन सुपालन-लय-लीला हित जो बिधि-हरि-हर रूप बनावैं ।
 एकहि आप बिचित्र अनेक सुबेष बनाइ कैं लीला रचावैं ॥
 सुंदर सृष्टि सुपालन करि जग पुनि बन काल जु खाय पचावैं ।
 बड़भागी नर-नारि सोई जो साम्ब-सदासिव कौं नित ध्यावैं ॥ २ ॥

अगुन अनीह अनामय अज अविकार सहज निज रूप धरावैं ।
 परम सुरम्य बसन-आभूषन सजि मुनि-मोहन रूप करावैं ॥
 ललित ललाट बाल बिधु बिलसै रतन-हार उर पै लहरावैं ।
 बड़भागी नर-नारि सोई जो साम्ब-सदासिव कौं नित ध्यावैं ॥ ३ ॥
 अंग बिभूति रमाय मसानकी बिषमय भुजगनि कौं लपटावैं ।
 नर-कपाल कर मुंडमाल गल, भालु-चरम सब अंग उढ़ावैं ॥
 घोर दिगंबर, लोचन तीन भयानक देखि कैं सब थर्रावैं ।
 बड़भागी नर-नारि सोई जो साम्ब-सदासिव कौं नित ध्यावैं ॥ ४ ॥

सुनतहि दीनकी दीन पुकार दयानिधि आप उबारन धावैं ।
 पहुँच तहाँ अविलंब सुदारुन मृत्युको मर्म बिदारि भगावैं ॥
 मुनि मृकंडु-सुतकी गाथा सुचि अजहुँ बिग्यजन गाइ सुनावैं ।
 बड़भागी नर-नारि सोई जो साम्ब-सदासिव कौं नित ध्यावैं ॥ ५ ॥
 चाउर चारि जो फूल धतूरके, बेलके पात औ पानि चढ़ावैं ।
 गाल बजाय कै बोल जो 'हरहर महादेव' धुनि जोर लगावैं ॥
 तिनहिं महाफल देय सदासिव सहजहि भुक्ति-मुक्ति सो पावैं ।
 बड़भागी नर-नारि सोई जो साम्ब-सदासिव कौं नित ध्यावैं ॥ ६ ॥

बिनसि दोष दुख दुरित दैन्य दारिद्र्य नित्य सुख-सांति मिलावैं ।
 आसुतोष हर पाप-ताप सब निरमल बुद्धि-चित्त बकसावैं ॥
 असरन-सरन काटि भवबंधन भव निज भवन भव्य बुलवावैं ।
 बड़भागी नर-नारि सोई जो साम्ब-सदाशिव कौं नित ध्यावैं ॥ ७ ॥

औढरदानि, उदार अपार जु नैकु-सी सेवा तें दुरि जावैं ।
 दमन असांति, समन सब संकट, बिरद बिचार जनहि अपनावैं ॥
 ऐसे कृपालु कृपामय देव के क्यों न सरन अबहीं चलि जावैं ।
 बड़भागी नर-नारि सोई जो साम्ब-सदाशिव कौं नित ध्यावैं ॥ ८ ॥

शिवचालीसा—२

दो०—जै गणेश गिरिजासुवन, मङ्गल मूल सुजान।
कहत अयोध्यादास तुम, देव अभय बरदान॥

चौपाई

जै गिरिजा पति दीन दयाला। सदा करत संतन प्रतिपाला॥
भाल चन्द्रमा सोहत नीके। कानन कुंडल नाग फनीके॥
अंग गौर शिर गंग बहाये। मुण्डमाल तन छार लगाये॥
वस्त्र खाल बाघम्बर सोहैं। छबिको देख नाग मुनि मोहैं॥

मैंना मातुकि हवे दुलारी । बाम अंग सोहत छबि न्यारी ॥
 कर त्रिशूल सोहत छबि भारी । करत सदा शत्रुन क्षयकारी ॥
 नन्दिगणेश सोहैं तहँ कैसे । सागर मध्य कमल हैं जैसे ॥
 कार्तिक श्याम और गणराऊ । या छबिको कहि जात न काऊ ॥
 देवन जबहीं जाय पुकारा । तबहीं दुख प्रभु आप निवारा ॥
 किया उपद्रव तारक भारी । देवन सब मिलि तुमहिं जुहारी ॥
 तुरत षड़ानन आप पठायउ । लवनिमेष महुँ मारि गिरायउ ॥
 आप जलंधर असुर सँघारा । सुयश तुम्हार बिदित संसारा ॥

त्रिपुरासुर सन युद्ध मचाई । सबहिं कृपाकर लीन बचाई ॥
 किया तपहिं भागीरथ भारी । पुरव प्रतिज्ञा तासु पुरारी ॥
 दानिन महँ तुम सम कोउ नाहीं । सेवक अस्तुति करत सदाही ॥
 वेद नाममहिमा तव गाई । अकथ अनादि भेद नहिं पाई ॥
 प्रगटि उदधिमंथन ते ज्वाला । जरे सुरासुर भये विहाला ॥
 कीन्ह दया तहँ करी सहाई । नीलकण्ठ तब नाम कहाई ॥
 पूजन रामचन्द्र जब कीन्हा । जीतके लंक विभीषण दीन्हा ॥
 सहस कमलमें हो रहधारी । कीन्ह परीक्षा तबहिं पुरारी ॥

एक कमल प्रभु राखेउ गोई । कमल नैन पूजन चह सोई ॥
कठिन भक्ति देखी प्रभु शंकर । भये प्रसन्न दिए इच्छित वर ॥
जय जय जय अनंत अविनासी । करत कृपा सबके घटवासी ॥
दुष्ट सकल नित मोहिं सतावै । भ्रमत रहे मोहिं चैन न आवै ॥
त्राहि त्राहि मैं नाथ पुकारों । यहि अवसर मोहिं आन उबारो ॥
लै त्रिशूल शत्रुन को मारो । संकटसे मोहि आनि उबारो ॥
मातपिता भ्राता सब कोई । संकटमें पूछत नहिं कोई ॥
स्वामि एक है आस तुम्हारी । आय हरहु अब संकट भारी ॥

धन निरधनको देत सदाहीं । जो कोई जाँचे वा फल पाहीं ॥
 अस्तुति केहि बिधि करौं तुम्हारी । क्षमहु नाथ अब चूक हमारी ॥
 शंकर हो संकटके नाशन । विघ्न विनाशन मंगल कारन ॥
 योगी यति मुनि ध्यान लगावैं । शारद नारद शीश नवावैं ॥
 नमो नमो जै नमो शिवाय । सुरब्रह्मादिक पार न पाय ॥
 जो यह पाठ करै मन लाई । तापर होत हैं शंभु सहाई ॥
 ऋनियाँ जो कोई हो अधिकारी । पाठ करै सो पावन हारी ॥
 पुत्र होन कर इच्छा कोई । निश्चय शिव प्रसाद तेहि होई ॥
 पंडित त्रयोदसीको लावैं । ध्यान पूर्वक होम करावैं ॥

त्रयोदशी ब्रत करै हमेशा । तन नहि ताके रहे कलेशा ॥
 धूप दीप नैवेद्य चढ़ावै । शंकर सन्मुख पाठ सुनावै ॥
 जन्म-जन्म के पाप नसावै । अन्तबास शिवपुर में पावै ॥
 कहे अयोध्या आस तुम्हारी । जानि सकल दुख हरहु हमारी ॥

दोहा

नित्त नेम करि प्रातही, पाठ करो चालीस ।
 तुम मेरी मन कामना, पूर्ण करहु जगदीश ॥
 मगसर छठि हेमंत ऋतु, सम्बत चौंसठ आन ।
 अस्तुति चालीसा शिवहिं, पूर्ण कीन कल्याण ॥

शिवस्तुति

॥ दोहा ॥

श्रीगिरिजापति बन्दिकर, चरण मध्य शिरनाथ ।
कहत अयोध्यादास तुम, मोपर होहु सहाय ॥

॥ कवित्त ॥

नन्दीकी सवारी नाथ नाग अंगधारी
नितसंतसुखकारी नीलकंठ त्रिपुरारी हैं ।
गले मुंडमाला भारी सिरसोहे जटाधारी
वामअंगमें भस्म अंगमें लगाये हैं ॥

संग सुरभीसुत शाला करै भक्त प्रतिपाला ।
 मृत्यु हरे अकाला, शीश जटाको बढ़ाये हैं ॥ १ ॥
 कहैं रामलाला मोहिं करौ तुम निहाला ।
 गिरजापति भोला जैसे कामको जलाये हैं ॥ २ ॥
 मारा है जलंधर औ त्रिपुर को संघारा जिन
 जारी है काम जाके शीश गंग धारा है ।
 धारा है अपार जासु महिमा है तीन लोक
 भाल सोहै इन्दु जाके सुखमाको सारा है ।

सारा है बात सब खायो हलाहल जानि
भक्त के अधार जाहि वेदन उचारा है ।
चारा है भाग जाके द्वार है गिरीश कन्या
कहत अयोध्या सोई मालिक हमारा है ॥ ३ ॥
अष्ट गुरुज्ञानी जाके मुख वेदवानी
भवन में भवानी सुख संपति लहा करें,
मुंडन के माल जाके चंद्रमा ललाट सोहैं
दासन के दास जाके दारिद दहा करें ।

चारो द्वार वन्दी जाके द्वारपाल नन्दी
 कहत कवि आनंदी नाहक नर हहा करें।
 जगत रिसाय यमराजको कहा बसाय,
 शंकर सहाय तो भयंकर कहा करें ॥ ४ ॥
 गौर शरीरमें गौरि बिराजत
 मौर जटाशिर सोहत जाके।
 नागनको उपवीत लसे ये
 अयोध्या कहैं शशि भालमें वाके।

दान करै पल में फल चारि औ
 टारत अंक लिखे बिधनाके ।
 शंकर नाम निशंक सदाहि
 भरोस रहे निशिवासर ताके ॥ ५ ॥

॥ दोहा ॥

मगसर मास हेमन्त ऋतु, छट दिन है शुभ बुध ।
 कहत अयोध्या प्रातही, शिवके विनय समुध ॥

शिव-वन्दना

हे दीनबन्धु दयाल शंकर, जानि जन अपनाइये ।
भवधार पार उतार मोको, निज समीप बसाइये ॥
जाने अजाने पाप मेरे, तिनहिं आप नसाइये ।
कर जोरि भोरि निहोरि माँगों, बेगि दरस दिखाइये ॥
'देवीसहाय' सुनाय शिवको, प्रेमसहित जे गावहीं ।
भवबन्धतें छुटि जाहिं ते नर, सुख सदा अति पावहीं ॥

शिव-भजन

शंकर तेरी जटा में भाती है गंगधारा ।
 काली घटा के अंदर जिमि दामिनी उजारा ॥
 गल मुण्डमाल राजे, शशि भाल में विराजे ।
 डमरू निनाद बाजे, कर में त्रिशूल भारा ॥
 दृग तीन तेजराशी कटिबंध नागफाँसी ।
 गिरिजा है संग दासी सब विश्व के अधारा ॥
 मृगचर्म बसनधारी वृषराज पे सवारी ।
 निज भक्त दुःखहारी कैलास में बिहारा ॥
 शिव नाम जो उचारे सब पाप दोष टारे ।
 'ब्रह्मानन्द' ना बिसारे भवसिन्धु पार तारा ॥

शिव-आरती—१

ॐ जय गङ्गाधर जय हर जय गिरिजाधीशा ।
 त्वं मां पालय नित्यं कृपया जगदीशा ॥ १ ॥ ॐ हर हर हर महादेव ॥
 कैलासे गिरिशिखरे कल्पद्रुमविपिने ।
 गुञ्जति मधुकरपुञ्जे कुञ्जवने गहने ॥
 कोकिलकूजित खेलत हंसावन ललिता ।
 रचयति कलाकलापं नृत्यति मुदसहिता ॥ २ ॥ ॐ हर हर हर महादेव ॥
 तस्मिंल्ललितसुदेशे शाला मणिरचिता ।
 तन्मध्ये हरनिकटे गौरी मुदसहिता ॥
 क्रीडा रचयति भूषारञ्जित निजमीशम् ।
 इन्द्रादिक सुर सेवत नामयते शीशम् ॥ ३ ॥ ॐ हर हर हर महादेव ॥

बिबुधबधू बहु नृत्यत हृदये मुदसहिता ।
 किन्नर गायन कुरुते सप्त स्वर सहिता ॥
 धिनकत थै थै धिनकत मृदङ्ग वादयते ।
 क्वण क्वण ललिता वेणुं मधुरं नाटयते ॥ ४ ॥ ॐ हर हर हर महादेव ॥
 रुण रुण चरणे रचयति नूपुरमुज्ज्वलिता ।
 चक्रावर्ते भ्रमयति कुरुते तां धिक तां ॥
 तां तां लुप चुप तां तां डमरू वादयते ।
 अङ्गुष्ठाङ्गुलिनादं लासकतां कुरुते ॥ ५ ॥ ॐ हर हर हर महादेव ॥
 कर्पूरद्युतिगौरं पञ्चाननसहितम् ।
 त्रिनयनशशिधरमौलिं विषधरकण्ठयुतम् ॥
 सुन्दरजटाकलापं पावकयुतभालम् ।
 डमरुत्रिशूलपिनाकं करधृतनृकपालम् ॥ ६ ॥ ॐ हर हर हर महादेव ॥

मुण्डै रचयति माला पन्नगमुपवीतम् ।
 वामविभागे गिरिजारूपं अतिललितम् ॥
 सुन्दरसकलशरीरे कृतभस्माभरणम् ।
 इति वृषभध्वजरूपं तापत्रयहरणम् ॥ ७ ॥ ॐ हर हर हर महादेव ॥
 शङ्खनिनादं कृत्वा झल्लरि नादयते ।
 नीराजयते ब्रह्मा वेदऋचां पठते ॥
 अतिमृदुचरणसरोजं हृत्कमले धृत्वा ।
 अवलोकयति महेशं ईशं अभिनत्वा ॥ ८ ॥ ॐ हर हर हर महादेव ॥
 ध्यानं आरति समये हृदये अति कृत्वा ।
 रामस्त्रिजटानाथं ईशं अभिनत्वा ॥
 संगतिमेवं प्रतिदिन पठनं यः कुरुते ।
 शिवसायुज्यं गच्छति भक्त्या यः शृणुते ॥ ९ ॥ ॐ हर हर हर महादेव ॥

शिव-आरती—२

जय शिव ओंकारा, भज शिव ओंकारा ।

ब्रह्मा विष्णु सदाशिव अर्द्धंगी धारा ॥ १ ॥ ॐ हर हर महादेव ॥

एकानन चतुरानन पञ्चानन राजै ।

हंसासन गरुडासन वृषवाहन साजै ॥ २ ॥ ॐ हर हर० ॥

दो भुज चारु चतुर्भुज दशभुज अति सोहै ।

तीनों रूप निरखते त्रिभुवन-जन मोहै ॥ ३ ॥ ॐ हर हर० ॥

अक्षमाला वनमाला रुण्डमाला धारी ।

त्रिपुरारी कंसारी करमाला धारी ॥ ४ ॥ ॐ हर हर० ॥

श्वेताम्बर पीताम्बर बाधाम्बर अंगे ।
 सनकादिक गरुडादिक भूतादिक संगे ॥ ५ ॥ ॐ हर हर० ॥
 कर मध्ये सुकमण्डलु चक्र शूलधारी ।
 सुखकारी दुखहारी जग-पालनकारी ॥ ६ ॥ ॐ हर हर० ॥
 ब्रह्मा विष्णु सदाशिव जानत अविवेका ।
 प्रणवाक्षरमें शोभित ये तीनों एका ॥ ७ ॥ ॐ हर हर० ॥
 त्रिगुणस्वामिकी आरति जो कोइ नर गावै ।
 भनत शिवानन्द स्वामी मनवाञ्छित पावै ॥ ८ ॥ ॐ हर हर० ॥

